

6. Trh práce

Na trhu práce docházelo k částečnému ochlazení, nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou se zmírnila. Situace v jednotlivých segmentech ekonomiky se ovšem významně odlišovala.

Navzdory pokračující stagnaci výkonu tuzemské ekonomiky se ochlazení v minulosti silně přehřátého pracovního trhu v Česku zatím letos projevovalo jen částečně. To lze vedle tradičního zpoždění trhu práce ve vztahu k hospodářskému cyklu vysvětlit i výrazně diferencovaným dopadem předchozích šoků (pandemické restriktce, energetická krize) na různé segmenty ekonomiky. Ochlazení pracovního trhu se zřetelněji projevovalo v subjektivních postojích zaměstnavatelů (zjišťovaných v rámci konjunkturálních průzkumů). V průběhu 1. pololetí se tak dále zhoršovala krátkodobá očekávání podniků v oblasti zaměstnanosti a zároveň ubývalo firem uvádějících nedostatek zaměstnanců jako bariéru svého růstu. Zaměstnanost v ekonomice i přesto stále významně rostla, byť zdaleka ne plošně, a často i za specifických okolností (postupné integrace ukrajinských uprchlíků). Počet volných pracovních míst v ekonomice se mírně snižoval při současném nevýrazném navýšení nezaměstnanosti. Příznivé postavení zaměstnanců na trhu práce doprovázené přetrvávajícím silným růstem životních nákladů domácností zvyšovalo tlak na mzdový růst. I přes dezinflační tendence v ekonomice zůstává meziroční pokles kupní síly mezd stále významný.

Celková zaměstnanost vystoupala na rekordní úroveň. Pomohlo tomu i oživení drobného podnikání, jež nastalo napříč hlavními odvětvími.

Celková zaměstnanost¹ letos znatelně rostla. Ve 2. čtvrtletí byla meziročně vyšší o 0,8 % (resp. 45 tis. osob) a mezikvartálně posílila dokonce o rovné 1 %. Počet pracovníků dosáhl rekordní úrovně (5,51 mil.), proti roku 2019 byl vyšší o 68 tis. K meziročnímu růstu zaměstnanosti významně přispělo oživení podnikatelské činnosti. Stavby sebezaměstnaných² se rozšířily o 2,4 %, a to zejména díky stavebnictví (+7 tis.), relativně nejvíce jich pak přibýlo v informačních a komunikačních činnostech (+10 %) a finančnictví (+6 %). Alespoň mírný růst počtu drobných podnikatelů nastal ve všech hlavních odvětvích. I přesto však zůstal v letošním 2. čtvrtletí počet sebezaměstnaných stále významně pod úrovní z roku 2019 (-4 %, 30 tis. osob)³.

Počet zaměstnanců roste výhradně díky službám, kde jich přibýlo napříč všemi hlavními odvětvími.

Růst celkové zaměstnanosti ovšem i letos táhli zejména zaměstnanci. Ve 2. čtvrtletí jich ale meziročně přibýlo jen 28 tis. (+0,6 %, nejméně od vrcholu pandemie na počátku roku 2021). Na rozdíl od předchozího období došlo totiž letos ve 2. čtvrtletí k navýšení pracovních míst pouze v terciárním sektoru (kde měl ovšem růst z drtivé části plošný charakter). V něm se zřetelně projevilo více než 2% posílení zaměstnanosti ve veřejných službách, kde z důvodu zvýšené celospolečenské poptávky⁴ vznikaly nové pozice v oblastech typicky spojených s vysokým zastoupením žen (vzdělávání, zdravotní a sociální péče). Nová zaměstnanecká místa vznikala, byť s nižší intenzitou, rovněž v tradičně dynamickém odvětví informačních a komunikačních činností. Stabilnější růst poptávky po pracovních signalizovalo i odvětví profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti, poskytující zejména služby pro podniky. Naproti tomu tradiční výrobní odvětví se vlivem silného růstu výrobních nákladů i vážnoucí zahraniční poptávky potýkala s narůstajícími problémy. Ve zpracovatelském průmyslu se tak ve 2. čtvrtletí růst počtu zaměstnanců poprvé po dvou letech zastavil (-0,9 %)⁵, v primárním sektoru ekonomiky mírný pokles pokračoval, avšak pozvolnějším tempem než vloni.

Naopak ve zpracovatelském průmyslu ubylo zaměstnanců poprvé po dvou letech.

Proti rychlejšímu růstu odpracovaných hodin v službách působilo

Celkový počet odpracovaných hodin v ekonomice se v 2. čtvrtletí meziročně zvýšil o 0,9 % a podobně jako na počátku letošního roku rostl srovnatelně jako celková zaměstnanost (po

¹ Údaje o zaměstnanosti vycházejí z pojetí národních účtů. Jsou vyjádřeny ve fyzických osobách a očištěny o sezónní vlivy. Na rozdíl od údajů z podnikové statistiky či z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) zahrnují např. i odhad vlivu šedé ekonomiky.

² Z detailnějších údajů z VŠPS plyne, že počet zaměstnavatelů (podnikatelů se zaměstnanci) ve 2. čtvrtletí meziročně pouze stagnoval (po předchozích čtyřech letech poklesů). Tato skupina podnikatelů je v metodice národních účtů řazena do kategorie zaměstnanců.

³ Ve váhově nejvýznamnějších segmentech ekonomiky – zpracovatelském průmyslu či uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství – byl letos jejich počet oproti počátku roku 2019 nižší o 11 %, resp. 7 %. Naopak nad svými předkrizovými počty se nacházeli sebezaměstnaní zejména v informačních a komunikačních činnostech (+12 %) a ve stavebnictví (+3 %).

⁴ Např. počet žáků ve školním roce 2022/2023 meziročně rostl neobvykle na všech stupních vzdělávání současně (nejvíce na základních školách – o 4,5 %).

⁵ Z detailnějších údajů podnikové statistiky plyne, že k meziročnímu poklesu evidenčního počtu zaměstnanců došlo ve 2. čtvrtletí ve všech váhově významnějších průmyslových oborech (výrobu motorových vozidel nevyjímaje).

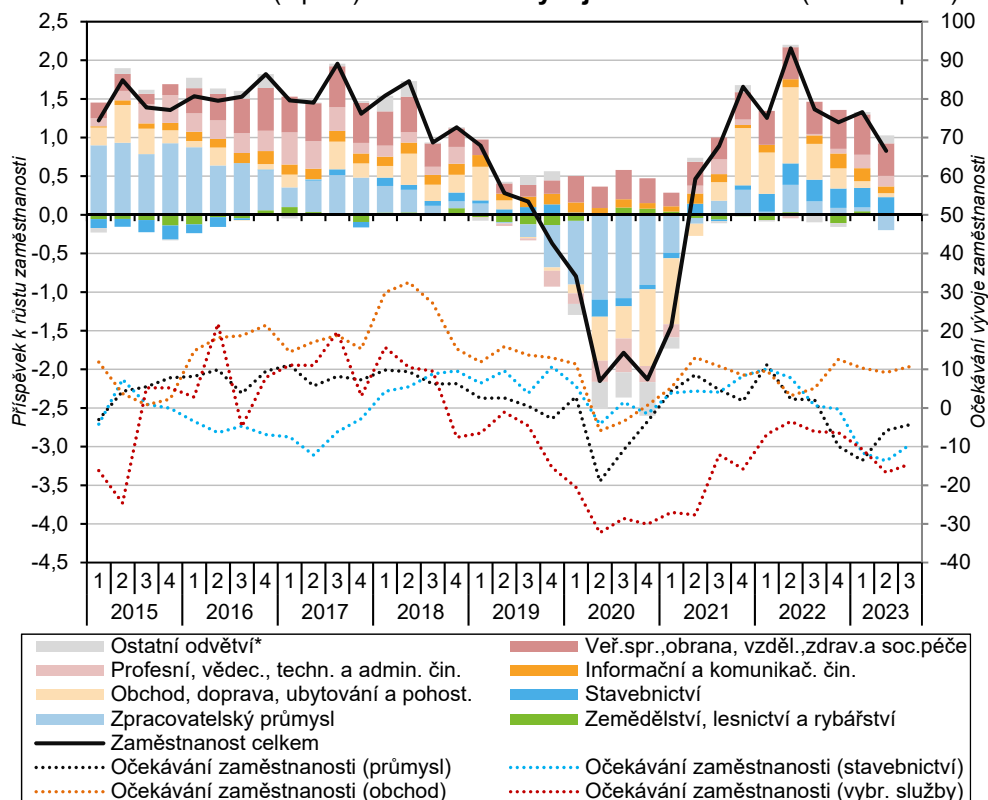
častější využívání zkrácených pracovních úvazků.

celý loňský rok přitom odpracovaná doba tempo růstu zaměstnanosti výrazně předbíhala). Proti svižnějšímu růstu odpracované doby letos působilo rozšiřování zkrácených pracovních úvazků (související s rostoucí zaměstnaností žen podpořenou uprchlickou vlnou i nově zavedeným daňovým zvýhodněním zkrácených úvazků). Růst odpracované doby významněji předbíhal dynamiku zaměstnanosti pouze v průmyslu.

Počet cizinců v zaměstnaneckém postavení v ČR překročil 800 tis. Jeho růst byl tradičně tažen občany Ukrajiny.

Vzhledem k dlouhodobě značně omezenému rezervoáru volných pracovních sil v Česku i silnému tlaku na optimalizaci výrobních nákladů poptávali tuzemští zaměstnavatelé nadále intenzivně nové pracovníky ze zahraničí. Snadnějšímu zaměstnávání cizinců pomáhají legislativní změny snižující administrativní náročnost v této oblasti. Po dočasném zpomalení přílivu zahraničních pracovníků do ČR na počátku letošního roku došlo ve 2. čtvrtletí opět k výraznějšímu nárůstu registrací. Letos na konci července pracovalo (dle evidence úřadů práce) v zaměstnaneckém postavení v ČR rekordních 803 tis. cizinců, oproti lednu 2022 o 105 tis. více (u Ukrajinců došlo k nárůstu ze 198 tis. na 273 tis., téměř z 80 % taženého ženami⁶). Přírůstek ostatních skupin cizinců byl za stejné období řádově menší⁷.

Graf č. 13 Celková zaměstnanost (meziročně v %), příspěvky odvětví k meziroční změně zaměstnanosti (v p. b.) a očekávání vývoje zaměstnanosti (saldo v p. b.)

* Těžba a energetika; Peněžnictví a pojišťovnictví; Činnosti v oblasti nemovitostí; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.
Poznámka: Saldo očekávání vyjadřuje rozdíl v p. b. mezi kategoriemi růst versus pokles zaměstnanosti v nejbližších třech měsících. Údaje jsou sezónně očištěny a vztahují se k druhému měsíci daného čtvrtletí.
Zdroj: ČSÚ (národní účty), Eurostat (konjunkturální průzkumy).

Očekávání podniků v oblasti zaměstnanosti se v 1. pololetí zhoršovalo. Mírný

Krátkodobá očekávání podniků v celé ekonomice v oblasti zaměstnanosti se v 1. pololetí 2023 dále oslabovala a v květnu dosáhla nejnižší úrovně od vrcholu pandemie (března 2021). Během letošních letních měsíců se však objevují náznaky stabilizace, neboť pesimismus podnikatelů v této oblasti se v žádném z hlavních odvětví již neprohluboval. Dle

⁶ Z občanů Ukrajiny registrovaných na úřadech práce tvořily ženy již 52 %. Nadpoloviční podíl žen se mezi významnějšími skupinami cizinců vyskytoval již pouze u občanů Ruska, Kazachstánu a Thajska. Bezmála již tři čtvrtiny registrovaných pracovníků z Ukrajiny nepotřebovaly v Česku speciální pracovní oprávnění (např. zaměstnaneckou kartu). Tímto se liší od většiny ostatních zaměstnanců z tzv. třetích zemí⁷.

⁷ U občanů Slovenska činil 7,5 tis., Filipín (+3,0 tis.), Polska (+2,4 tis.), Ruska a Vietnamu (shodně +1,9 tis.), Indie (+1,8 tis.), Maďarska a Turecka (shodně +1,2 %), Kazachstánu (+1,0 tis.). Z významnějších cizineckých skupin v Česku klesl za posledních 1,5 roku pouze počet zaměstnanců z Běloruska (-0,3 tis.) a Bulharska (-0,1 tis.).

<p>optimismus si stále udržovali obchodníci.</p>	<p>údajů ze srpna 2023 plánovalo v nejbližších třech měsících snižovat počty zaměstnanců 12 % podniků v průmyslu, 18 % ve stavebnictví a 25 % ve službách, ale pouze 6 % v obchodu (kde si podniky udržují pozitivní výhled i přes klesající spotřebu domácností). Situace na úrovni dílčích odvětví v rámci průmyslu i služeb se odlišovala⁸. Vlivem zhoršení celkových ekonomických výhledů i silného přílivu osob z Ukrajiny na tuzemský pracovní trh klesal ve většině hlavních odvětví podíl podniků, pro něž představuje nedostatek pracovní síly jednu z významných růstových bariér – nejvíce patrné to bylo ve stavebnictví (kde letos v srpnu po více než dvou letech již problém s lidskými zdroji nepředstavoval hlavní bariéru).</p>
<p>Obecná míra nezaměstnanosti i počet dlouhodobě nezaměstnaných se zvýšily jen mírně. Výraznější pohyb nastal u pracovní rezervy, její velikost je ovšem stále nízká.</p>	<p>Obecná míra nezaměstnanosti⁹, jež po většinu loňského roku stagnovala blízko historického minima, se od počátku letošního roku začala lehce zvyšovat. V červenci tak bylo bez práce 2,3 % ekonomicky aktivních mužů (ve věku 15 až 64 let), resp. 3,4 % žen¹⁰. V obou případech bylo meziroční navýšení jen mírné (0,3 až 0,4 p. b.) S tím korespondují také údaje o uchazečích o zaměstnání registrovaných na úřadech práce (ÚP), jejichž průběh odpovídal běžným sezónním vlivům¹¹. Významně nevzrostla ani dlouhodobá nezaměstnanost a lidé, kteří byli bez práce déle než jeden rok, stále tvořili jen mírně přes čtvrtinu všech nezaměstnaných. Druhý kvartál v řadě se však významněji navýšila velikost potenciální pracovní rezervy – počet ekonomicky neaktivních prací nehledajících, ale chtějících pracovat bylo totiž nejvíce za poslední dva roky (87 tis.)¹². Počet volných pracovních míst v nabídce ÚP byl sice letos ve všech měsících meziročně mírně nižší, v červenci ale již jen o 28 tis. (necelou desetinu). Za poklesem stály hlavně nízkokvalifikované pozice – ty i přesto stále tvoří jádro nabídky míst. Evidovaných míst je v ČR stále více než registrovaných uchazečů (zřetelnější převis uchazečů nad místy přetrvává jen ve strukturálně postižených regionech – Ústeckém a Moravskoslezském kraji). Obavy lidí z růstu nezaměstnanosti se od počátku letošního roku postupně snižovaly. U domácností současně oslabovaly negativní výhledy celkové hospodářské situace v ČR a pesimismus se mírnil i u předpokládané vlastní finanční kondice. I přesto byl počet lidí očekávajících v nejbližších dvanácti měsících růst nezaměstnanosti znatelně vyšší než v celém konjunkturálním období na konci minulé dekády</p>
<p>Obavy lidí z růstu nezaměstnanosti slably, přesto zůstaly nad dlouhodobým průměrem.</p>	
<p>Meziroční i mezikvartální růst mezd ve 2. čtvrtletí zvolnil.</p>	<p>Průměrná hrubá mzda (na zaměstnance, při zohlednění délky úvazku) posílila letos ve 2. čtvrtletí meziročně o nominálních 7,7 %. Oproti tempu z počátku roku (+8,7 %) růst mírně zvolnil. To bylo letos patrné i na mezikvartální dynamice sezónně očištěné mzdy (v 1. čtvrtletí +2,2 %, ve 2. čtvrtletí +1,5 %). I přes deflační tendence v ekonomice zůstává meziroční pokles kupní síly průměrné mzdy stále významný, když ve 2. čtvrtletí činil 3,1 %¹³. Snižování kupní síly zaměstnaneckých výdělků tak pokračovalo sedmý kvartál v řadě, což bylo nejdéle v historii samostatné ČR, a rovněž souhrnná hloubka poklesu za celé období byla bezprecedentní. Výše reálné mzdy (po sezónním očištění) v letošním 2. čtvrtletí tak odpovídala úrovni z 3. čtvrtletí 2017, podobně lze ovšem říct také u analogického srovnání</p>
<p>Pokles reálné mzdy byl svou hloubkou i délkou unikátní. Výše reálné</p>	

⁸ Redukci počtu zaměstnanců očekávaly (dle šetření z července 2023) podniky ve výrazné většině průmyslových oborů – jak energeticky náročných (hutnictví, kovovýroba, výroba stavebních materiálů, chemický průmysl či potravinářství), dále subdodavatelských oborů pro automobilový průmysl (elektrotechnika, gumárenství, plastikářství) či v řadě menších oborů (nápojový, textilní, oděvní, dřevozpracující a papírenský průmysl). Naopak mírně pozitivní výhledy přetrvávaly ve výrobě dopravních prostředků, počítačů, elektronických a optických přístrojů, z menších oborů pak ve farmacii, tiskárenství, obuvnictví či opravě a instalaci strojů a zařízení.

Ve službách byla negativní očekávání nejvíce patrná v pozemní dopravě, v peněžnictví, v telekomunikacích, ve vydavatelských činnostech, u cestovních kancelářích a agentur, opravě počítačů a výrobků pro osobní potřebu pro domácnost či v administrativních, kancelářských a jiných podpůrných činnostech pro podnikání. Naopak u řady jiných podnikových služeb (právní a účetnické činnosti, architektonické a inženýrské činnosti, služby pracovních agentur) či v oblasti pojišťovnictví, programování, kurýrních činnostech, pohostinství a skladování podniky předpokládaly spíše vyšší zaměstnanost.

⁹ Není-li uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje o mírách nezaměstnanosti z VŠPS (dle metodiky ILO) a jsou očištěny o sezónní vlivy.

¹⁰ Česku stále patřila významná pozice mezi státy EU. Nižší celkovou nezaměstnanost (osob ve věku 15–74 let) než v tuzemsku vykazala v červenci jen Malta (2,5 %). Mezi středoevropskými státy si držely nezaměstnanost pod 3 % Polsko i Německo, vyšší byla na Slovensku (5,8 %) a v Rakousku (5,6 %). V celé EU se tradičně s největšími problémy potýkalo Španělsko (11,6 %) a Řecko (10,8 %). Nezaměstnanost setrvala v EU (5,9 %) i v eurozóně (6,4 %) na velmi nízkých hodnotách, oproti letošnímu červnu stagnovala a ve srovnání s konjunkturálním rokem 2008 byla nižší o více než 1 p. b.

¹¹ Dle údajů MPSV činil sezonně neočištěný podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let na obyvatelstvu stejného věku loni v lednu 3,6 %, v červenci 3,3 % a v prosinci 3,7 %. Letos v lednu vystoupal na 3,9 % (nejvýše od května 2021), v červenci klesl na 3,5 %.

¹² Jen zlomek tohoto počtu je ovšem schopen nastoupit bezprostředně do práce. Významnou část pracovních rezerv totiž tvoří studenti a ženy na rodičovské dovolené.

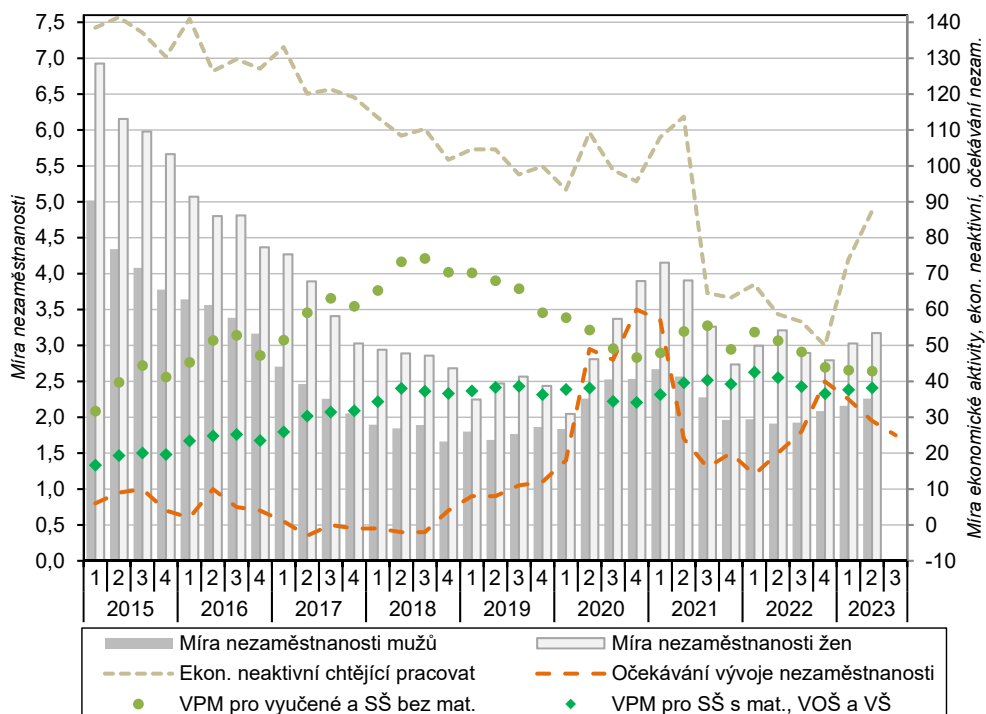
¹³ Aktuální pokles byl však nejslabší v řadě od počátku loňského roku.

mzdy odpovídala úrovni z 3. čtvrtletí 2017.

reálné produktivity práce (při vyjádření na zaměstnanou osobu). Meziroční pokles reálné mzdy postihl letos ve 2. čtvrtletí téměř všechny odvětvové sekce (vyjma energetiky) i hlavní průmyslové obory (vyjma elektrotechniky a výroby motorových vozidel) a nastal i napříč všemi kraji ČR. Mzdový vývoj v 2. čtvrtletí 2023 tak pravděpodobně nadále představoval rozhodující faktor snížení celkové kupní síly tuzemských domácností¹⁴.

Graf č. 14 Obecná míra nezaměstnanosti (v %, věk 15 až 64 let), ekonomicky neaktivní osoby chtějící pracovat* (v tis.), volná pracovní místa (v tis.) a očekávání vývoje nezaměstnanosti od domácností (v p. b.)**

Pozn.: Míry nezaměstnanosti jsou sezónně očištěny. VPM = volná pracovní místa (stav na konci čtvrtletí)
 *Jde o osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat.
 **Sezónně očištěné saldo očekávání nezaměstnanosti v nejbližších 12 měsících (rozdíl mezi procentuální četností odpovědí domácností, růst a pokles vyjádřený v procentních bodech). Vztahuje se k prostřednímu měsíci daného čtvrtletí.
 Zdroj: ČSÚ (VŠPS, konjunkturální průzkum), MPSV (volná pracovní místa registrovaná na úřadech práce v ČR)

Tlaky na mzdový růst v tržní sféře zůstávaly relativně silné.

Ve směru růstu nominální mzdy působí stále relativně vysoká poptávka podniků po pracovní síle i zvýšený tlak zaměstnanců (pramenící často z napjatých rodinných rozpočtů vlivem prudkého růstu cen základních položek spotřebního koše). Prostor pro další svižné zvyšování mezd v tržní sféře existuje i díky vysoké a v posledních kvartálech dále rostoucí míře zisku nefinančních podniků. Mzdový růst v celé ekonomice naopak tlumila silící potřeba úspor v rozpočtové sféře¹⁵, střednější navýšování minimálních mezd¹⁶ i rostoucí počet zahraničních pracovníků z „třetích zemí“¹⁷.

V sekundárním sektoru ekonomiky se mzdy

Za 1. pololetí 2023 vzrostla průměrná mzda mezi hlavními odvětvími nejvíce v malém a na kvalifikační požadavky náročném odvětví energetiky¹⁸ (+18,7 %). V rekordním mzdovém

¹⁴ Hrubý disponibilní důchod (HDD) domácností se v reálném vyjádření v 1. čtvrtletí 2023 meziročně snížil o 3,4 %, z toho objem mezd a platů v pojetí národních účtů se ve stejném období reálně propadl o 3,8 % (dle předběžných údajů klesl tento objem i ve 2. čtvrtletí, a to o 1,9 %). Mzdy a platy zohledňují (na rozdíl od podnikové statistiky) i další faktory, např. šedou ekonomiku, možné zvýšení ekonomické aktivity obyvatel, např. formou druhých zaměstnání či dohod o provedení práce. HDD zahrnuje vedle mezd a platů i příjmy plynoucí z podnikání či z vlastnictví kapitálu a také sociální transfery od státu, vč. donedávna plně valorizovaných starobních důchodů (efekt úpravy valorizačního schématu z důvodu úsporných opatření se poprvé projevil v červnu 2023).

¹⁵ Výjimkou bylo odvětví veřejné správy, obrany a sociálního zabezpečení. Od 1. září 2022 došlo k 10% navýšení platových tarifů u zaměstnanců spadajících pod služební zákon. Od ledna 2023 se zvýšily i platové tarify u vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů (o 10 %).

¹⁶ Od ledna 2023 došlo k navýšení minimální mzdy o 6,8 % (srovnatelné jako v předchozím roce). Na rozdíl od praxe z minulých let však nebyl posun minimální mzdy doprovázen zvýšením hranice u tzv. zaručených mezd (ta letos vzrostla jen v osmé – kvalifikačně nejvyšší kategorii prací –, v níž ale minimální mzdu patrně pobírá jen zlomek zaměstnanců).

¹⁷ Např. medián mzdy občanů Ukrajiny se v 1. pololetí dle předběžných údajů zvýšil nejméně ze všech významnějších cizineckých skupin zaměstnanců – meziročně o 6,2 % (na méně než 30 tis. korun), přitom na celém trhu práce vzrostla střední úroveň mzdy o 7,2 %.

¹⁸ Zahrnuje výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.

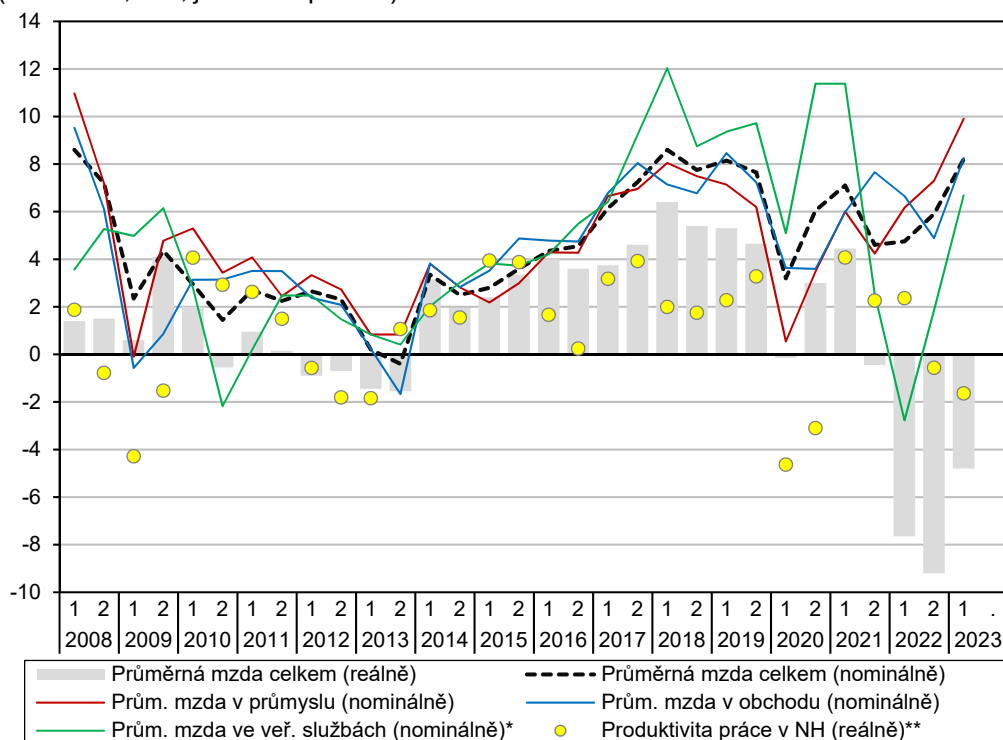
zvyšovaly nadprůměrně. V rámci zpracovatelského průmyslu se projeví rozdílné hospodářské výsledky dílčích oborů.

tempu se promítly zejména mimořádné odměny vyplacené na počátku roku. Průměrná měsíční výše výdělků zde přesáhla 71 tis. korun a přiblížila se hladině v nejlépe placených odvětvích ekonomiky (finančnictví a oblasti ICT). Příznivé hospodářské výsledky v roce 2022 se stále odrážejí se svižném mzdovém tempu v těžbě a dobývání (+11 %). Mírně nadprůměrným tempem se letos, podobně jako po většinu loňského roku, zvyšovaly výdělky ve zpracovatelském průmyslu. Situace však zde byla v dílčích oborech v závislosti na hospodářské kondici firem dosti diferencovaná (mzdové tempo v elektrotechnice či výrobě aut bylo oproti výrobě stavebních materiálů skoro dvojnásobné).

Z tržních odvětví služeb narostly mzdy relativně nejvíce v oblasti nemovitostí a v odvětví ubytování, stravování a pohostinství.

V rámci tržních odvětví služeb se letos pololetní průměrné mzdy zvýšily nejvíce ve váhově malém odvětví činnosti v oblasti nemovitostí (+10,7 % meziročně¹⁹) a jejich výše se přiblížila hranici 40 tis. korun. Naopak v ubytování, stravování a pohostinství nedosahovala ani 25 tis. korun, a to i přes vyšší mzdové tempo (+9,8 %) odrážející také pokračující zotavování příjezdového cestovního ruchu. Ve významných odvětvích obchodu či dopravy a skladování mzdová dynamika kopírovala situaci v celé ekonomice, zároveň šlo o jednu z mála oblastí služeb, kde počet zaměstnanců nerostl (projevila se provázanost na slábnoucí zpracovatelský průmysl). Naopak nové zaměstnance (převážně agenturní pracovníky na pozice s nižší kvalifikací) nabíralo odvětví administrativní a podpůrné činnosti, což zde vyústilo ve slabší růst průměrných výdělků (7,1 %), jejichž měsíční výše nepřesáhla 30 tis. korun. Nejnižšího mzdového tempa docílilo odvětví ostatní činnosti²⁰ (+3,8 %), absolutně jen 1 158 korun (tj. pouhá desetina přírůstku dosaženého v energetice). Nízké tempo lze vysvětlit výrazným oživením zaměstnanosti (+5,4 %), k němuž zde došlo poprvé od vzplanutí pandemie.

Graf č. 15 Průměrná nominální a reálná mzda a reálná produktivita práce
(meziročně, v %, jednotlivá pololetí)

*Zahrnuje odvětví s významnou rolí vládního sektoru: Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení; Vzdělávání; Zdravotní a sociální péče; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

**Vyjadřuje reálný HDP vztahovaný na 1 pracovníka (ve fyzických osobách)

Zdroj: ČSÚ

¹⁹ Po zohlednění svižného růstu zaměstnanosti zde objem vyplacených mezd vzrostl skoro o pětinu a vyrovnal se tak odvětví energetiky.

²⁰ Jde z hlediska zaměstnanosti o relativně malé odvětví zahrnující různorodé spektrum aktivit. Jedná se zejména o profesní organizace, odborové svazy, spolky a občanské iniciativy, ale také opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a dále o osobní služby pro domácnost (např. kosmetické, kadeřnické, čistírný oblečení aj.).

Souhrnný mzdový růst v odvětvích s významnou rolí státu za úrovní celé ekonomiky nadále zaostával.

Mzdy v odvětvích s významnou rolí státu²¹ rostly letos meziročně v 1. pololetí, stejně jako po celý loňský rok, podprůměrně (+6,7 %) a k růstu mzdy v celé ekonomice tak přispívaly negativně (-0,5 p. b.). Nejvyšší úroveň i dynamiku výdělků (+9,7 %) zaznamenala veřejná správa (vč. obrany a povinného sociálního zabezpečení), kde však došlo v předchozích dvou letech k faktickému zmrazení platové úrovně. Opačně na tom bylo vzdělávání, kde se po silném mzdovém růstu v předchozím období (2018 až 2021) projevilo citelné zpomalení tempa (letos +4,3 %²²) a pololetní mzdová úroveň nedosahovala ani 40 tis. korun měsíčně. Vyšší, ale stále podprůměrná tempa vykázaly letos výdělky v oblasti zdravotní a sociální péče a také v kulturních, zábavních a rekreačních činnostech.

Celková mzdová diference se letos nepatrně prohloubila.

Medián mzdy v celé ekonomice se v 2. čtvrtletí 2023 meziročně zvýšil o 7,8 %. Medián mzdy mužů tak činil měsíčně 39,8 tis. korun, u žen dosahoval 33,9 tis. korun. Jestliže v 1. čtvrtletí 2023 (shodně jako po celý loňský rok) rostly procentuálně rychleji výdělky mužů, v následujícím kvartálu se situace obrátila. Mezera mediánových mezd mezi oběma pohlavími dosahovala ve 2. čtvrtletí rovných 15 %. Celkové mzdové diference se meziročně nepatrně zvýšily. V obou letošních kvartálech totiž rostla hodnota nejvyššího mzdového decilu rychleji než dolního decilu. Medián mzdy vysoce kvalifikovaných pracovníků posiloval díky svižnému růstu výdělků vedoucích a řídicích pracovníků (za 1. pololetí meziročně +8,3 %), současně byl však tlumen slabší dynamikou mezd specialistů (+5,3 %), do níž výrazněji promlouval střídmější růst výdělků v rozpočtové sféře.

²¹ Pro zjednodušení zahrnuje odvětví Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení; Vzdělávání; Zdravotní a sociální péče; Kulturní, zábavní a rekreační činnosti.

²² Do růstu průměrných mezd se zde promítlo navýšení platových tarifů nepedagogickým pracovníkům o 10 %, realizované od loňského září.